

టెం.

శ్రీ ఆత్మబోధ సిద్ధేశ్వర శతకము

గ్రంథకర్త.

కే. రామ స్వామి

పరిధానోపాధ్యాయుడు

హిందూబోర్డు స్కూలు

కలమల్ల.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

ప్రొద్దుటూరు.

శ్రీకానకేశ్వర దాక్షిణ్యశాలయందు ముద్రితము.

1930.

గ్రంథకర్త, శ్రీ రామస్వామి.

సంఘితాభిప్రాయములు.

—o—

శ్రీమహామాయణ, బ్రహ్మాండపురాణ బ్రహ్మపురాణాది బహుగ్రంథకర్తలు
కావ్యస్మృతితిర్థ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు, కడప.

ఆశ్శబోధసిద్ధేశ్వరశతకము గ్రంథకర్తగారిచే ననువదల
డి నాకరంబలంకరించినది. అచ్చుప్రతియే నేజూచినది. అం
నందుఁ జదివితని. ఇది పేరునుబట్టియే వేదాంతవిషయబోధ
కమని తెలియఁగలదు. గురువు నానతి నీసిద్ధేశ్వరశతకమున
దారించినటు కవియే తెలుపుకొనియెను. గురుసేవామూ
మున వేదాంతరహస్యములఁ గొన్నింటిని గ్రహించినట్లు కః
పట్టు. ఆంధ్రభాషాగురువులు కవిసింహుబిరుదాంచితులు,
తావధానులు, నగు రాజశేఖరులు. పెద్దలనేవించి సముపాది
చిన జ్ఞానసారమును మనమ్ములోనే నశింపజేయక లోక
కారమగునన్న యూహాచే నీశతకమునల్లి భగవదర్పణవి
యుట సమంచితమార్గమున నెంచెద. ఈశతకము నీనవవ్య
యము. మృదుపదములుగలది. ముద్రణస్థానిత్యములు ల
గునవి కొన్ని యున్నవి. ద్వితీయముద్రణమున నవికొల
ను. కవిత్యధోరణిబాగున్నది. వేదాంతము విషయము
నించుక గూఢముగా నర్థమందందుఁ గనఁబడుట సహజ
విషయ నట్టితావులంగూడ నీకవి కడు జాగ్రూకుఁడై మెలం
నలయును. ఈశతకము పామరులకుంగూడఁ బఠనార్హమై
విధముల శ్లాఘాపాత్రమై యెసంగుఁగాక, ఇట్టి గ్రంథ
నింకనురచించి గ్రంథకర్త జన్మభూమికి విఖ్యాతినిదెచ్చు

దీనింబరించి మానవులు భక్తిభరితస్వాంతులగుదురుగాక భగవంతుఁడగు శ్రీసిద్ధేశ్వరస్వామి యిక్కవిపుంగవున కాయురారోగ్యములు ప్రసాదించి పెంపొందించుఁగాక. కాలమును వృథాసేయక యిట్టి శతకములను గావ్యములను రచించి గోకమునకు మేలుచేసి గ్రంథకర్త దిగంత విశ్రాంతయశుండగుంగాక.

ఇట్లు విన్నవించు విద్యద్విధేయుఁడు,
జనమంచి శేషాద్రిశర్మ.

—o—

శతావధాని వంచానన కవిసింహ జ. వెంకటశేషశాస్త్రిగారు.

ఆత్మబోధసిద్ధేశ్వరశతకము నామూలచూడముగఁజూచితిని. గ్రంథములోని గుణముల లోకులకుఁ బరిచితములఁజేయుతలఁపున నేనీనాలుగువఙ్ములను ప్రాయశఃన్నాను. మానవునకుఁ బృథ్వివివేచనయేగాదు, పారిమార్థికజిజ్ఞాసయతి ముఖ్యమైనది. వేదములు, వేదాంతములు, సూత్రములు, గీతలు, లోసగునవెన్నియో మహోత్కృష్ట గ్రంథములు వానికైగలవు. కాని సామాన్యజనులకుఁగూడఁ దత్త్వజిజ్ఞాసయందభిరుచిఁగలిగింప నీశతకమువంటివే ముఖ్యవసరముగానున్నవి. బ్రహ్మము, మాయ, జీవుడు, దేహము, ఇంద్రియములు, వృత్తులు, అవస్థలు, మొదలగువాని నీకవి యింటిలోనివస్తువులనుఁ దల్లి బిడ్డలకు నెఱిఁగించురీతినిఁ బాఠకులకు సుగమముగా నిరూపించియున్నాఁడు. వేదాంతబోధకములగు పద్యగ్రంథములలో నింతకన్న సరళ శైలి నడచుట సర్వసాధారణముగాదు. భాషావిషయక మర్యాదలు చాలవఱకనుసరింపఁబడినవి. శా

స్త్రీయ తర్కములతోఁగాక యనుభవస్ఫూర్తితోఁగి గ్రంథము వ్రాయఁబడినదని రచనాపరిపాటియే తెలుపుచున్నది. “అధికారసంపన్నులే తత్త్వము విచారించవచ్చు” అనుకొనువాఁనిఁగూడ సద్విచారమునకై యీగ్రంథము పురికొల్పిచున్నది. ఈతరుణములో లోకోపకృతికై తమకాలమును జ్ఞానమునుఁగొంతవఱకు వినియోగించిన యీకవిగారి న్యవసాయము శ్లాఘాపాత్రము. ఈకృతివలన పామరలోకము సవ్యత్తుల కభిముఖమై మేలందెడుఁగాక. ప్రోత్సాహితుఁడై గ్రంథకర్త లోకోపకృతికై పెక్కుకృతుల రచించుఁగాక. భగవంతుఁడీయనకాయురారోగ్యములఁ బ్రసాదించుగాక.

ప్రొద్దుటూరు.

21.8.30

}

ఇట్లు,

జి. వేంకటశేషశాస్త్రి.

—o—

విద్యాకా కావ్యపురాణతీర్థ జనమంచి వేంకటసుబ్బిమణ్య శర్మగారు.

“ఆత్మబోధసిద్ధేశ్వరశతకమును” జదివితిని. పద్యములు హృదయములై పరమార్థతత్త్వ ప్రతిపాదకంబులై యెల్లరక సులభంబుగఁ దెలియఁదగిన లవితశైలిలోనున్నయవి. తత్త్వ వివేచనము పద్యరూపముగ విసువారికిని జదువువారికిని నిండ సుగమముగనున్నదని యెల్లవారును నంగీకరింతురు. ఇట్టి లితసరిణి వేదాంతార్థ విచారణంబు సలుపఁబూనిన నెట్టి వారేనియు విషయలంపటులుగాక ముముక్షువులగుదురనుట స్పంశయము కాలముననుసరించి యిట్టి విదేశభాషలయంద

రచియించుట లోకమున కుపకృతిసేయుటయని నాతలంపు. వే
దాంతరహస్యములు గీర్వాణభాషయందుండి సద్గురు ముఖం
బున నెఱుంగఁదగియున్నను నిందు సరళముగఁ దెలుపఁబడి
యుండుటచే నియ్యది మోక్షమార్గమునకు నిశ్చేషికనాఁజెప్ప
నొప్పును. ఇట్లే యిక్కవి పలుగ్రంథములరచించి దేశఁబున
కును భాషకును మిగుల వాసిగల్పించి లోకోపకారధురీణుఁ
డై నెగడుఁగావుతమని కోరుచున్నవాఁడ. భగవంతుఁడగు
సిద్ధేశ్వరుఁడు సర్వసిద్ధులనొసంగి యిట్టికృతులననేకముల ని
క్క విచేరచియింప నాయురారోగ్యంబులనిచ్చుఁగాక.

పండితవశంవదుఁడగు హితాభిలాషి

క డ వ.

15.7.30

}

జ. వే. సుబ్రహ్మణ్యశర్మ.

ఉ పా ద్ధా త ము

ఈ సిద్ధశ్చరితకము ఆధ్యాత్మిక విద్యారహస్యముల
వెల్లడించునొక చిటుపొత్తము. గ్రంథక్రమ తొలుతటినుండియు
వేదాంతశాస్త్రమెరింగి నుజనులనేవించి తత్తన్మర్మము లుపదే
శింపబడినవాడు. “బ్రహ్మసత్యం జగన్నిశ్య” యను సూత్ర
మిందు విపులముగఁ జర్చింపబడినది. జీవబ్రహ్మభేద ప్రతిపా
దనము సహేతుకముగఁ బొందింపబడినది. ఒక్కయెడ న
ప్రవిధప్రమాణములు ప్రమాణసహితముగ, విచక్షణతతో,
విపులముగ వ్రాయఁబడియున్నవి. అపరిచితులగువారికిఁ గేవ
లము గహనమువలెఁ గన్పట్టు వేదాంతవిషయములను సులభ
శైలి నాంధ్రములోఁ బద్యరూపమున వెలయించుట యొక
విముఖోద్దేశము. ఇందీతఁడు కృతకృత్యుడయ్యెనని మా
యాశయము. అన్నిపద్యములకును మకుట మొకేరీతిని దనరా
దుచున్నది. ఇట్టి సద్గ్రంథముల నాదరించి చదువుటవలనఁ బు
రుషార్థములలోఁ బూర్వాభిగణ్యమగు మోక్షలక్ష్యనామ్రా
జ్యము సులభముగఁ గరగతమగుననుటకు సందియముండదు.
పద్యకవితయందలి విన్నాణమువెలయఁ గవి యనేకస్థలముల
మంచిమంచి యుపమానములనుఁ బ్రయోగించి యర్థమును
బెంపొందించెను.

ఈనుకవి వ్రాతప్రతిగానుండుతఱి నీపాత్రమును నాకుఁ
దెచ్చి వినిపించెను. వ్యాకరణ సంబంధములను నేవోహొన్ని
మార్పులమాత్రము చేసితిని. తక్కినవిషయములలోఁ గవిత
యంతయు మంచిస్థితిలోనున్నది. తగినవయస్కుఁడును, వే
దాంతవిద్యోపాసకుఁడునగు నీపిన్నవాఁడింక నిట్టికృతులువ్రా
సి భాషాసేవనొనరించి కీర్తివడయుఁగాతమని కోరుచు నింతటి
తో నుపరమించుచున్నాఁడను.

ఇట్లు,

శతావధాని పంచానన యి

కవిసింహ. డి. రాజశేఖరశతావధాని.

శ్రీ

—♦ ఈశ్వరస్తుతి. ♦—

శా॥ శ్రీమద్భక్తజనామరద్రుమము గౌరీ-ప్రాణనాథుండు ను
 త్రామాద్యవృద్ధిగీశవందితుండు స-ర్వజ్ఞుండులొకైక ర
 యోమాణిక్యము చంద్రశేఖరుండుమో-క్షప్రాజ్యసామ్రా
 జ్యసు
 శ్రీమంతుండు దయాసముద్రుడయి ర-క్షించుకొరబజాకో
 టులకొ॥

—♦ గురువరంపరాస్తుతి ♦—

సీ॥ నారాయణుండును-నలువయునువసిష్ట
 సంయమింద్రుండును-శక్తిమునియు
 పరమపరాశర-వ్యాసులుశుకుండును
 గౌడపాదుండుగుణ-గౌరవుండు
 గోవిందయోగీంద్ర-గురుండునుశంకర
 పద్మపాదాది విద్వ-త్ప్రముఖులు
 హస్తామలకతోట-కాచార్యవర్గుల
 భాష్యాధికారసం-పన్నమతుల
 తే॥ గీ॥ బ్రహ్మవిద్యాధురీణుల-భవ్యమతుల
 వేదమూర్తులగురాలహృ-దీప్తిధియందు
 భక్తితాత్పర్యములతోడ-బ్రస్తుతింతు
 లవిరళాత్మానుభవమిచ్చి-యాదరింప॥

—♦ గురుస్తుతి ♦—

ఉ॥ ఆయతదోసకాయలమవాన్వయశీతకరుండు దుర్గమా

మూయరహస్య నేదినుజనవ్రజపూజ్యఁడుమద్గురుండునా
 రాయణధీరుభవ్యచరణాంబురుహదవ్యము నిరంతరా
 మేయమనోజ్ఞభక్తిరతిమిక్కిలిబ్రస్తుతిఁజేసెనెమ్మదిన్

మ॥ కరుణాదృష్టినితన్ను బాల్యమునప్రక్క జేర్చివేదాంత త
 త్వరహస్యంబులసర్వముఁదెలిపిపుత్రప్రేమమన్నించుమ
 ద్గురుని భాగవతాగ్రగణ్యబుధవంద్యుఁగోవిదుఁ సద్గణో
 త్కరునారాయణనాముతండికరణిఁ ధ్యానింపగాఁజెల్లజే॥

ఉ॥ వ్యాకరణంబుసూత్రములవద్దతిఛందములోమెఱుంగుభా
 షాకృతులఁరహస్యమువిశాలరసాగసభేదమర్చముల
 నాకెరిగించినట్టిమజనవ్రభునిఁగవిసింహనాముదు
 రాభిశకులాద్ధిచంద్రమునిఁ బ్రస్తుతిఁజేసెదరాజశేఖరున్

సీ॥ దక్షిణానిలమునుండముగవీచుచునుండ

నొకనాఁడుమేముగూర్చుండియుండ

నరునితోచేరిన-నారాయణునిబోలె

నారాయణగురుడుఁనన్నజీరి

త్రయ్యంతవిద్యావి-ధానభేదంబుల

బోధించుచొకకొంత-ప్రపాద్బోవ

లధ్యాత్మవిద్యామ-హత్వంబుదెలియంగ

సిద్ధేశతకంబు-చేయవలయు

తే॥ గీ॥ ననుచుకొరికగలదైన-వ్యవధిచాల

దనిననీకూర్చినీచరణాంబుజముల

దలచినేవ్రాయదొరకొందు దయనహింపు

మనుచుప్రార్థించితిని మంచి - దనియెనతఁడు
 తే! గీ॥ నగరిబలిదకులంబున - నయముతోడ
 జనన మొందియునుజ్ఞాన - ఘనులకృపను
 శుద్ధచైతన్యమేకమా - సిద్ధమూర్తి
 కర్పితంబుగళతకంబు - నల్లినాడ!
 నీ! పెడకంటికులవార్ధి - విధుబింబమగుచునా
 నేవల్లవంశమ్ము - నెగడజేయు
 మెనూరురెడ్డిర - మామూర్తినాగనూం
 బలపూర్వపుణ్యత - పఃఫలంబు
 గాగసూరారెడ్డి - గణనీయకీర్తియె
 యెఱుగుంటలపురాన - నెసగుచుండు
 అతడువ్రాసేవ - నాత్మవృత్తిగబూని
 యగ్ధారిసంఘంబు - నాదరించు
 తే! గీ॥ ఇతడెనేచురచించు సి - దేశశతక
 మచ్చుపేయించెనిపుడుదే - వాదిదేవు
 డాయురారోగ్యభోగ భాగ్యములనిచ్చి
 పరమకృపతోడనతనికా - పాడుగాఁతః

శ్రీ ఆత్మబోధ సిద్ధేశ్వర శతకము.

సీ॥ శ్రీకరంబమలర-త్నాకరంబానంద

శేఖరంబతుల సు-శ్రేయసుగుచు

అద్వితీయాత్మకం - బాద్యంతవిద్యయా

వేదాంతసారసం - వేద్యమగుచు

ధీనాక్షి విదితమై - ధేయస్వరూపమై

సచ్చిదానంద వి - చారమగుచు

అందమై శ్రుతిలతా - కందమై మలరారు

పరతత్వరూపమై - బ్రహ్మమగుచు

తే॥ గీ॥ బుధజనవ్రాతసంప్రాప్తబోధమగుచు

నంగరహితులవిషలాంత - రంగమందు

భూరియశమునవిలసిల్లు - భుజగభూష

భవ్యసిద్ధేశ్వరమల్ల - భవవినాశ॥

2

సీ॥ లయకారిరుద్రుడు - లయముజేయుచునుండు

ననవరతంబుదా - ననెడివార్త

ర్వబ్రహ్మాండంబు - సాక్షిమాత్రునియందు

లీనమైయుండుట-గాన లేదె

ఆహ్లాసమునువీడి-విజ్ఞానరూపమై

నిజవిలాసంబున-నిలిచియుండు

రుద్రబీజంబుదా-భద్రహాచిన్ముద్ర

నిర్విద్రముద్రయై-నిలిచియుండు

తే! గీ॥ సర్వసంసారభారనా-శంబుకతన

సర్వసంహారకత్వంబు-సరగదాల్పి

సర్వమంగళనికురంబ-సహితుడగుదు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శభవవినాశ॥

సీ॥ సుఖముస్వభావమై-సాంపుమీరఁగదా

శంకరాహ్వయమిది-సాగ్రమయ్యె

ఆనందరూపమై-యలరుచుండఁగదా

కలధాతకుధరంబు-నెలవుగలిగె

సంగహీనోంకార-సారమాట నెకదా

శివనామవిఖ్యాతి-సిద్ధమాయె

చిత్సుఖరూపమై-శ్రేయమొందఁగదా

శంభునామంబు ప్ర-శస్తమయ్యె

తే! గీ॥ నిగమనిగదిత! విశ్వేశ!-నిత్యనత్య!

శ్రీమహాదేవ! దేవేశ! శ్రీమహేశ!

ఈశనినుబ్రస్తుతింప ర-మేశువశమె

శ్రీఆత్మబోధసిద్ధేశ్వర శతకము.

3

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశః॥

4

మలజ్ఞానాగ్ని-సంహర్షిశేషిన్వై
కామననంగుగా-గాల్పినావు
చిద్విలాసోల్లాస-చిన్మయమూర్తివై
త్రిపురరాక్షసులప-ధించినావు
అసృశమైసజ్జా-నానందమూర్తివై
విషముఁగుత్తుకఁదాల్చి-వెలసినావు
కౌరవమేపారగా-రుద్రుఁడవై దత్తు
నధ్వరాజ్ఞానంబు-నడఁచినావు
తే! గీ॥ ఎఱుఁగలేరునీమహిమలు-హరియబ్రహ్మ
చిరశుభాకారమంగళ-చిత్స్వరూప
అద్వితీయాత్మబ్రహ్మమై-యలరుమూర్తి
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశః॥

5

సీ॥ పురుషహకారంబు-భూరిమయంబైన
శక్తిసకారంబు-సరవితోడ
సగుణనిర్గుణముల-సారభూతంబన
చిచ్ఛిందురూపంబు-చేరనదుమ
హంసయైపరగిదే-హంశమేచాయత
ప్రామస్సుకరణిసం-వ్యాప్తమగుచు
దేహతాదాత్మ్యంబు-దృఢముగాదోచిదే

హాప్రాణములుస్థిర-మనుటవలన

తే। గీ॥ జీవుడజ్ఞానబద్ధుడై - చెడునుదుఃఖ
మస్థిరత జడత్వమునొంది - యగుచుండు
జననమరణాది దురితనం - సక్కుడగుచు
భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

6

సీ॥ శుద్ధజీవుడుదేహ-బద్ధతజడుడగు
జడదేహిజ్ఞానాప్తి-జడతబాము
విద్యయుభ్రాంతిన-విద్యయైపెంపొంది
బుద్ధినడంచియు-భూరిమహిమ
ఆవరణంబుచే-నఖిలంబుగిప్పియు
విశ్లేషశక్తిచే-విశదమగుచు
నానావిధంబుల-నామరూపములొంది
దృశ్యరూపంబున-దెలుపుచుండు

తే। గీ॥ ఇట్టిమాయయై విజ్ఞాన-దృష్టిచేత
జెడినకార్యంబువెంటనే - చెడునుగాన
బ్రహ్మమొక్కడెదృక్కుగా-ప్రభవహించు
భవ్యసిద్ధేశకలమల్లభవవినాశ॥

సీ॥ హేమమొక్కటిచాల-హితభూషణంబురై
కార్యరూపంబున - గానబడదె
పాపాణమొక్కటి-బహురత్నమయదీప్తి

ఆత్మబోధసిద్ధేశ్వరశతకము.

5

ప్రభవహించియుమించి-ప్రబలలేదె
మృత్వస్తువొక్కటి-మేదినిఘటములై
నామరూపములొంద-నన్నులేదె
సదమలబ్రహ్మంబు-సన్నాతమైయుండి
సకలభూతంబుల-సంగమగుట
తే! గీ! అదియుకారణబ్రహ్మనుం-దరయజగము
లమితముగదోచి బ్రహ్మాండ-మాదిగాగ
లయముచెందుఁజిన్నద్రచె-లంగుచుండు
భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ!

7

సీ! కంటిచేరూపంబు-గాంచెదనన్నను
కంటికదృశ్యమై-కనునుమనను
మననుచేసర్వంబు-నెనయుదునన్నను
బుద్ధికిదృశ్యమై-బద్ధమయ్యె
బుద్ధియేదృక్కనై-బోధమయ్యెనటన్న
ధీనృత్తి నాక్షికి-దృశ్యమయ్యె
నాక్షి కేదియుదృక్కు-వీక్షింపగాలేదు
దృశ్యసృష్టికినాక్షి-దృక్కు నయ్యె
తే! గీ! దృక్కుబ్రహ్మంబుమాయయు-దృశ్యమాయె
మాయ చేతనసంయోగ-మహితశక్తి
రూపమిరవొంద జగముల-దోవఁజేసె
భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ!

5

సీ! మాయతోబ్రహ్మంబు-మరిగూడెనన్నను

మాయలేనిదియయ్యు-పాయచుండు
 లేనిమాయనదెట్లు-లీలావినోదియై
 జగములగల్పించి-సద్విలాస
 మాయయ^కజననిక-మధ్యమందుననిల్చి
 సర్తకుగడన^దగి-నటనసల్పు
 అమరతిర్యజ్మర-కమనీయవరమూర్తి
 సదమలహృదయాంబు-జాతవర్తి
 తే! గీ॥ సమతజై తన్యరూపమా-సత్యమూర్తి
 సర్వభూతస్థసంపూర్ణ-చక్రవర్తి
 సచ్చిదానందమయమూర్తి-సాంద్ర^{కీ}ర్తి
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

సీ॥ బ్రహ్మచైతన్యంబు-ప్రకృతితోగూడియు
 రూఢిగాన్రతిబింబ-రూపుడగుచు
 ఈశ్వరత్వముబొంది-విశ్వంబుసృజించి
 భోగభాగ్యములెల్ల-బొందుపఱచె
 నావిద్యమలినంబు-నామాయనేగూడి
 దేవత్వమునుబాసి-జీవుడయ్యె
 జీవుడవిద్యచే-చేయుకార్యంబెల్ల
 సుఖదుఃఖమయమునై-సూటిదనరై
 తే! గీ॥ సహహ చిత్రంబునీమాయ-నరయఁడరమె
 బ్రహ్మసత్యంబుజగమిది-భ్రమయుననియు
 జీవదేవననాతన-సిద్ధిగనడు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

సీ॥ మాయ యాత్మకభాస-మాయ క్తిశివజీవ
 రూపంబుతోనామ-రూపకమగు
 వివిధజగములగ-ల్పించెనందురుగొంద
 రూహింపఁగామాయ-యత్తగగుట
 సంధ్యాసుతునిమాట్కి-వర్తిల్లుజగమెల్ల
 లేనిమాయనుగూడి-లేకదోచె
 ఆత్మబుద్ధియనుచు-నభిమానమునబుద్ధి
 యైవర్తిజగములఁ-దోచజేసె
 తే॥ గీ॥ బుద్ధినిర్మలమైనను-పూర్ణభంగి
 శివవిభూతినిబొందుచు-శ్రేయమొందు
 మలినజీవుఁడు బహుశజ-న్మములనొందు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

11

సీ॥ శివజీవనృపుల-జేరిజగంబులు
 వ్యప్తిసమన్వల-వ్యాప్తమగుచు
 ఘటమతంబులనెల్లు-గగనంబుపరికింప
 నామహాకాశమే-యైనవిధిము
 వ్యప్తిసమన్వల-వైఖరిసమమున
 బ్రహ్మమాత్రంబునై-ప్రతిఫలించి
 మాయయవిద్యయ౯మహిమచేదనరంగ
 బుద్ధితత్వంబునై-పుణ్యపావ
 తే॥ గీ॥ కార్యకారణరూపముల్-గలుగజేయు
 నాయుపాధియుఁదొలఁగిన-యంతమాత్ర

నిత్యనిగ్గుణబ్రహ్మమే - నిలిచియుండు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల - భవవినాశః॥

సీ॥ బుద్ధి నెఱుంగక - పోవదీజగమెల్ల

బుద్ధికల్పితమగు - భూరిజగము

ఘననామరూపముల్ - క్రమమునదాల్చియు

సత్యమైపిదప స - సత్యమగుచు

బుద్ధిసాధన లేక - బోధస్వరూపంబ

దట్టిదిట్టిదియని - యనఁగదగు నె

తానుతానై యున్న - తత్వంబుదెలియఁగ

నాబుద్ధినశియించి - యాత్మనిలుచు

తే॥ గీ॥ బుద్ధిన ర్దేంద్రియవ్యాప్తిబద్ధమగుట

జగములెల్లచు గలిగియుం - జాలఁదోచి

సమయుధీవృత్తిసాక్షియే - చాలనెలుఁగు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల - భవవినాశః॥

సీ॥ నీనిరామయశక్తి - నిలిచియుండుటజేసి

చంద్రాంబులుప్రకాశమందుచుండ్రు

నీమహావైదుషి - నెగడియుండఁగదా

నిఖలచరాచరనిచయమాయె

నీసత్కళాస్ఫూర్తి - నిబిడమైబ్రహ్మాంక

పిండాండమెలమియై - వెంపఁగనియె

నీవులేకుండిన - నిఖలంబుమఱిలేదు

నీనెనర్పంబునై - నెగడుచుండు

తే। గీ॥ నీవొకండవెయుండుట - నిజమునుమ్ము
 నీవుసూత్రాత్మనై యుండ - నెగడునన్ని
 అన్నిసమసియుసాక్షివై - యలరెదీవు
 భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

14

సీ॥ ఛాయయహంకార - సంయుతంబయియొప్పి
 తనువుతాదాత్మ్యంబు - దాసుబొందు
 జీవుఁడీతాదాత్మ్య - భావమ్మువిడలేక
 తానెతనువటంచు - తలఁపుగలిగి

గర్భవాసనలచే - గట్టువడుచునుండు
 గర్భలేయజ్ఞాన - గాఢగూర్పు
 దానుబ్రహ్మంబంచు - దన్నెఱింగినయంత
 విజ్ఞానమయుండగు - విపులకర్మ
 తే। గీ॥ మెఱిలిపోవునునడినహం - కృతియుజెడుచు
 దనువునేనలుభ్రమపోవు - మనమవీడు
 బ్రహ్మమాత్రమెనత్యమై - బ్రకటమగుచు
 భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

15

సీ॥ అతులితాహంకార - యుతుడయిజీవుండు
 సహజతాదాత్మ్యసం - నగ్గజేసి
 యెఱుకలేకయెయుండునిట్టి - తాదాత్మ్యంబు
 ప్రారబ్ధమెడలిన - పాఱచనును
 భ్రాంతితాదాత్మ్యంబు - బ్రహ్మంబుబొందొప్పి
 తత్త్వంబురూఢిచేదలగిపోవు

కర్మతాదాత్స్యంబు-కాయంబునంబొంది
 సుప్తిచేలయమొందు-సుమ్ముతువకు
 తే! గీ! అన్నితాదాత్స్యములనుండు-నహముపీడి
 తనువుతాననుతోలుతటి-తలఁపువీడి
 బోధమాత్రమునిలుచును-బూర్ణరీతి
 భవ్యసిద్ధేశికలమశ్శ-భవవినాశ!

16

సీ! మనసునహంకార-మయమునై బడమయ్య
 సుప్తినిలయమొంది-సుఖముగాంచు
 నహమెయంకురమయ్య-నటఁగానఁబడెనేని
 స్వప్నమైకస్పటి-నగమువెలుగు
 యంతఃకరణమెదా-నంతయువెలుఁగొంద
 జాగ్రద్విధంబొంది-చాలవెలుగు
 జాగ్రత్సుషుపులు-స్వప్నమౌమూడవ
 స్థలకునుమూలమై-నాక్షీయగుచు
 తే! గీ! యేదిప్రభవింపఁజేయుచు-నెఱుఁగుచుండు
 సట్టిబహ్నుముదానని-గట్టిగాను
 జీవుడెఱిగిననాడెతా-దేవుడగుచు
 భవ్యసిద్ధేశికలమశ్శ-భవవినాశ!

17

సీ! స్వప్ననంకలితుడా-స్వప్నప్రపంచంబు
 సత్యంబుగాఁజూచు-సరసలీల
 న్యాసహరికుడుదా-వ్యావహారికలోక
 మదిసత్యమనినమ్ము-నై సస్వప్న

జగమునుమిధ్యగా-ఁగగ నెఱుంగునుపార

మూర్ఛికజీవుఁడు-దారుఁడగుచు

వ్యావహారికజీవ-వర్తననుంతయుఁ

వట్టిదిగా నెంచి-బంధముడిగి

తే॥ గీ॥ బ్రహ్మచైతన్యరూపంబు-వడసి నామ

నూపయుతహోకమిధ్యాని-రూఢిఁదలఁచి

సంస్మృతివికారములువీడి-సౌఖ్యమొందు

భవ్యస్థితేశకలమశ్శ-భవవినాశ॥

1

సీ॥ సముదారవేగదా-ర్థ్యములుగల్గివడించు

వ్యాళరాజముభూరు-హంబు నెక్కు

పగిదినహంకార-భావంబు తనువను

కపినుహోన్నతపువ్వుక్షంబు నెక్కి

మూడవస్థువెంట-మునుకొనిజీవుఁడై

పుట్టుచుఁ బెఱుగుచు-గిట్టుచుండు

సౌష్ఠ్యమందునబుట్టు జాగ్రత్స్థితిఁబెరుగు

ను ప్తిలోలయమయ్య-జూచుచుండు

తే॥ గీ॥ నట్టియానాక్షిపుట్టదు-గిట్టిదెవుడు

జ్ఞానమైయుండువిజ్ఞాన-ఘనతగాంచి

సంతతంబునుసుఖమునై-శాంతితోడ

భవ్యస్థితేశకలమశ్శ-భవవినాశ॥

సీ॥ నాక్షియవస్థల-సమయ కజ్ఞానియై

పగలురాత్రులయందు-ప్రబలివెలుగు

దినదినంబుచువెల్గు-ఘనముగానదియును

వారంబుమానంబు - వత్సరంబు
 యుగకల్పములవెల్గు - యుగములునమయంగ
 భాసురప్రభతోడ - వ్రత్యగాత్మ
 ఏకమై సత్యమై - జోకతోగు న్నమై
 యంనమై శ్రుతివద్గు - కంఠమగుచు
 తే! గీ! నందముగ వెల్లునవ్యయా - నందమగుచు
 విశదమై వెల్లునావెల్లె - విమలముగను
 నిత్యనిర్మలబ్రహ్మమై - నెగడినెలుగు
 భవ్యసిద్ధేశికలమల్ల - భవవినాశ!

20

సీ! బ్రహ్మమందునమామ - బహునఖండతనంతి
 నావృత్తి విక్షేప - మయ్యనదియు
 జగమునుజీవుని - దగనృజించియు వేగ
 నావరణంబున - నట్టెగప్పి
 బ్రహ్మసర్గంబుల - భ్రాంతితోదెలియక
 బ్రహ్మయువికృతిదా - బద్ధయట్లు
 నిలిచియూరక యేమి - నేరగరాకుండు
 నావృతినశియించి - నపుడెదోచు

తే! గీ! బ్రహ్మసర్గంబులకు భేద - భావముండు
 సృష్టిదానివికారంబు - స్వీకరించు
 బ్రహ్మప్రభవించివెల్గొందు - బ్రకటముగను
 భవ్యసిద్ధేశికలమల్ల - భవవినాశ!

21

సీ॥ విక్షేపశక్తిప్ర-శ్చక్షమైకవృత్తి

లింగమాదింజగ-త్సంగమై

శరధిలోనురువులు-విరివిగానగవశి

యటగొంతసేవటి-కడగునట్లు

సచ్చిదానందంబు-పరవితోబ్రహ్మమం

దరణుగస్థిరమునై-పరగినట్లు

రుచియునుదేనుయు-సూక్తిగాఁగఁడజల్లు

దనమునునీరము-దాల్చినట్లు

తే॥ గీ॥ లోనవృద్ధ్యశ్యభేదముల్ - నూనిపించి

బయటబ్రహ్మముబ్రహ్మండు-భావమునిపి

సచ్చిదానందమూర్తియై-చాలనెలుఁగు

భవ్యసిద్ధిశకలగుల్ల-భవనినశ॥

22

సీ॥ ఆత్మసంభూతమై-యవ్యక్తమగుచుండు

అలమాయబ్రహ్మము-నందునిలిచి

ప్రకృతిస్వరూపమై-పరగజీవునిట్టి

యజ్ఞానవిదితమై-యత్నంబిలచి

ఈశ్వరతేజంబు-విశ్వంబుగాజూపి

భావరూపంబున-బరుగుచుండు

పరమరహస్యంబు-పరతత్వరూపంబు

గురుసుమాభోక్తీచే-గురుతుగన్న

తే॥ గీ॥ ప్రకృతిలేనిదిలేకయే-వయుచుండు

వికృతిదాఁక నేరొడు-విశదముగను

సాక్షిమాత్రమెనిలుచును. సర్వమూర్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశ

23

సీ! భాన సుధాకరుల్ - ప్రౌఢిసమావాస్య

యందున గూడియు-నల్లగడక

శైలివితోనీడయై-గలసినమనసుదా

శబ్దాదివిషయసం-చారమునను

కార్యంబునెలువల-ఘనముగాదోపించు

కార్యకారణబ్రహ్మ-సూర్యుడరయ

మఱియమావాస్యయే-మాయయై నీడయా

చంద్రుండుమనసన-జతగనొప్పు

తే! గీ! బ్రహ్మశశినమావాస్యలు-పాయకరణి

చూడఁజూడబడునది-చూపులేక

త్రిపుటరహితమఖండమై-తేనెరిల్లు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశ!

24

సీ! భానుండుదీపుల-బర్వంగజేయుచు

నుసయాదిదోతెంచి-కదలినడువ

తిమిరజాలంబెల్ల-తీరుదత్ప్రభతోడ

బ్రహ్మాండపిండాండ-భాండమొప్పు

మఱియుబోధారుణ-కరణంబుమండితా

ఖండమండలదీప్తి-నిండినెల్లు

సర్వకర్మములకు-సాక్షియైస్వప్రభా

సందమైబహుళగా-ధాంధకార

తే॥ గీ॥ ముడిపిడి ప్రినిగురియుచు-పూర్ణరీతి
జ్ఞానదీపంబునీవయ్యె-ఘనతపెలుంగు
కర్మసాక్షికిసాక్షివౌ-ఘరుడవార
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ

25

నీ॥ గాఢాంధకారంబు-గప్పుట నేమియు
గాన కమావాస్య-క్రమ్ముకొనిన
చక్షువులుండియు-లయింపనేరని
కరణిమైనీమాయ-గప్పినపుడు
ఆవరణంబుచే-నటగానరాకయు
విశ్లేపమునగాని-వివరమెఱుంగఁ
జాలకగర్వాంధ-జడమతుల భవమున
మునుగుచు దేలుచు-మోసపోయి

తే॥ గీ॥ తనువునానను నజాన-తమముచేత
తిరుగుచుండఁగగుదుమూర్తి-పరమవిద్య
ఘనతఁదెలుపఁగముక్తిని-గాంచనగుచు
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ॥

26

నీ॥ ఆవరణంబుచే-సమనసయనదగి
విశ్లేపశక్తిచే-విశదమగుచు
శుద్ధపక్షంబను-నుజ్ఞానవృద్ధితో
సాక్షిసరథానంబు-చక్కజేరి
పూర్ణిమాచంద్రుండు-పూర్ణమాకాంతితో
మనసుతో నేకమై-ఘనతనిలువ

నెఱుకయుమఱుపును - నేకంబుజేయుచు

దెల్వితోనెలయంగ - జేజనుగుచు

తే! గీ! మండితాఖండచిచ్ఛంద్ర - మండలంబు

పండువెన్నెల లలరంగ - నిండివెల్లు

నటులదహరాంతరాకాశ పటలివెలుగు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ!

27

సీ! బ్రహ్మచైతన్యంబు - ప్రకృతినిగూడుచో

దానెప్రపంచమై - దనరుచుండు

నావివర్తమెల్ల - నటుజేసినదియును

భూరివిజ్ఞానమై - పూజ్యమగును

నామరూపములెల్ల - నేమించినత్యంబు

మానుగాజేయుచు - మాయయుండు

స్థితత్వశోధన - చేయగాజ్ఞానంబు

చైతన్యరూపమా - సమయుమాయ

తే! గీ! స్థూలసూక్ష్మకారణతనుల్ - దొడర్చిపెన

నాయవిద్యదాననుచును - నరుగుచుండి

త్వంపదార్థముశోధింప - దానెసాక్షి

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ!

28

సీ! తత్త్వరహస్యన - త్యంబెఱుంగమిమాయ

ఆవరణంబునై - యడ్డువడును

తత్త్వవిచారణ - తలపుచేతనుపాప

మూడియావరణంబు - వీడిచనును

విక్షేపశక్తియు-విషయనుఖంబుల

దవులుగూర్చుచు హెచ్చి-దనరుచుండు

ప్రార్థమునశింపఁ - బాయువిక్షేపము

కైవల్యనువ్వల-గలుగఁగలదు

తే॥ గీ॥ ప్రకృతి, మాయ, యవిద్య, యా-వరణములును

జాసి విక్షేపముతోలంగి-పరమశుద్ధ

భావమంగన్నజీవుఁడు-బ్రహ్మమగును

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

29

సీ॥ శబ్దంబుస్పర్శంబు-సరవిహవరసగం

ధములనువరుసశో-త్రంబుత్వక్కు

చతువుజిహ్వానా-నయునుగ్రహించిత

ద్ధుణములుగలవస్తు-తోటి నెఱుంగు

అవివదింటి నెఱింగి-యంతకరణమొప్పు

జీవుఁడమ్మాటిని-జీవనాత్మే

చైతన్యహాపమై-శబ్దాదిదశకమం

తఃకరణముజీవుఁ - దా నెఱుంగు

తే॥ గీ॥ దానిదెలియ వేరొక తెల్వి-దాటిచనదు

ఇంద్రియాగోచరముగాన-నిమ్ముగాను

అదియొదన నన్నిపోయిబ్ర-హ్మంబెనిలుచు

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల - భవవినాశ॥

30

సీ॥ జ్ఞానియజ్ఞానియు-సలుపుకార్యములేక

సరఃశినుండునుభేద-మరయరాదు

నీరజదళముపై - నీటిబిందువుమాటికి

ప్రాపంచికవిషయ-పటలియందు

తనమనోవృత్తులు-దవులుచెందగనీక

జ్ఞానియునాత్మన-శంబుచేయు

నిజమనఃకల్పిత-నిఖిలవృత్తులజొచ్చి

యడుసునజిక్కిన-హస్తీకరణి

తే! గీ॥ వ్యసనములజిక్కివిజ్ఞాన-భరముతక్కి

జననమరణంబులందున-జ్ఞానిమునుగు

భవమునెడబాసిజ్ఞానియు-వడయుమ్మక్కి

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల-భవవినాశ॥

31

సీ॥ రవిబింబరశ్మిఁబూర్ణసముద్రతోయంబు

లావిరిగామారి-యాకసమున

బ్రాహ్మధారాధర-పటలమైయవ్వల

చలువగాడుపులుపై-నొలసినపుడు

సంతయుగఱగుచు-నంబుకణంబులై

వర్షరూపముదాల్చి-వసుధగురిసి

కాల్వలైవంకలై-కడకునుహాసదు

లైసముద్రముచేరు-నావిధమాన

తే! గీ॥ బ్రహ్మచేమాయనామరూ-పములుపోంది

స్థూలమైనిల్చిజ్ఞాపవి-స్ఫూరణచేత

సంతయునడంగిబ్రహ్మమే-యవలవేలుగు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల-భవవినాశ॥

32

సీ॥ విషయభోగంబుల - వేసవేల్ పొందుచు
 లాభనష్టంబుల - లక్షణముల
 అభినూనవంశుడ - హంకారినృత్యాభి
 మానుడై ప్రభువగు - మాడ్కిమరియు
 శబ్దాదివిషయంబు - సామీప్యమునఁజుంట
 సభ్యసంఘమనగ - సంభ్రమమున
 నానావిధవికార - నాట్యవనితబుద్ధి
 అనుకూలసంచారు - లగుచుశోత్ర

తే॥ గీ॥ మాదిగానింద్రియచయంబు - లపుడుతాళ
 నాట్యసాధనధనులుగా - నాట్యరంగ
 దీవమనగసుసాక్షియే - దీప్తినించు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల - భవవినాశ॥

33

సీ॥ ధైతన్యవిస్ఫూర్తి - సతతంబుబహురూప
 సమపాత్రంబు - నాశెమగుచు
 సకలచరాచర - జంగమస్థావర
 దేవమానవకోట్లు - దేశకాల
 వస్తుచయంబులు - వసుధచిత్రంబుగా
 మాయావిచేష్టలి - మ్నాటికిదోచి
 సమయచునుండును - సగుణంబులెల్లను
 నిర్గుణబ్రహ్మంబు - నెలవుశేసి

తే॥ గీ॥ పుట్టుచుండును బెఱుగును - గిట్టుచుండు
 పుట్టువునుగూర్చిలోపలి - గుట్టు తెలియ

పుట్టుటెన్నడులేదను-బోధవిగులు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశే॥

31

సీ॥ ఒకయక్షరంబగు-నోంకారమనునది

నిర్గుణసగుణత్రి-వర్గమగుచు

అ, ఉ, మకారంబులు-ననయంబుగూడియు

బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ-భావమగుచు

సంతతాఖండమై-సచ్చిదానందమై

చిత్ప్రభాబోధమై-స్థిరములగుచు

మునిజనామోదమై-ముక్తినిధానమై

సత్త్వసృజావంబు-సరసదాల్చి

తే॥ గీ॥ యలరుచుండునుబ్రహ్మాండ-నూవరించి

ప్రణవరూపమునిత్యంబు-ప్రణతిగాంచు

చిన్నయానందసుశ్రీవి-శేషకలన

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశే॥

32

సీ॥ ఈతిమూర్త్యాత్మకం-బేకాక్షరముప్రణ

వమునశబ్దబ్రహ్మ-ప్రభవమొంది

వేదశాస్త్రంబుల-విచరించిపరమార్థ

జీవధర్మంబుల-భావమలగు

సరసబ్రహ్మైకాయ-సంధానమూర్తా

నతరిక్షరభావ-మైనతత్త్వ

లక్షణజ్ఞానంబు-విఘ్నంపజేసెను

బ్రహ్మబోధముబల-పఱచునట్టి

తే। గీ॥ యామహావాక్యమమరంగ - నాదిగాను

అక్షరవిలాసమక్షర-అక్షయమెఱుంగ

నిజవిలాసంబెయ్యేకమై - నిండివెలుగు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

36

సీ॥ బ్రహ్మమోంకారంబు - పరమంబునిర్గుణం

బసదృశమప్యక్త - మైవెలుంగు

రజ్జుసర్పభ్రాంతి - రంగుగామాయచే

గలిగియుండెడినట్టి - కారణమున

సూలంబుసూక్ష్మంబు - నుప్తియున్వన్నజా

గ్రదవస్థలనుజీవుండదికియుండు

స్వన్నసుమపుల - జాగ్రదవస్థలో

జాలవ్రకాశింస - చాలునెద్ది

తే। గీ॥ యదియెనేనని - జీవుండుపదిలముగను

దెలియునందాక వేదంబు - తెరవుజూపు

దెలిసిజీవుండెబ్రహ్మమై - తేజిజిల్లు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

37

సీ॥ బ్రహ్మంబెయోంకార - భావంబునవెలురిగు

ప్రణవంబుశబ్దమై - పరిణమించు

ఆత్మసంభూతమై - యాకాశత్వత్వంబు

బంధురశబ్దగుం - భవలదనరు

నాకాశేషండున - నావాయునగ్నియు

జలమునుపృథివియు - సరవిబుట్టి

స్వస్వహావరసములే - సమధికగంధంబు

పంచతన్మాత్రప్ర - పంచకంబు

తే॥ గీ॥ ఇంద్రియాదులగూడియు - నెనగుజగము

ఏతదభిమానిజన్మ - నిన్నివదలి

కర్మక్షయమైనచో నాత్మ - గావెలుంగు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ॥

35

సీ॥ దేహంబుగల్లుట - దేహి యుండుటగల్గె

దేహంబు లేకున్న - దేహి నెట్లు

తెలియంగవచ్చును - దేహంబులోపల

తేజోమయంబగు - దీపమట్లు

ఘటరంధ్రములనుండి - వటుదీప్తివెలువలి

భాగంబుదీపించు - పగిదిగాగ

చిద్రసంబధ్యాత్మ - ముద్రయైనక శేంద్రి

యములమార్గమున బా - హ్యంబు నెల్ల

తే॥ గీ॥ వెలుగజేయుచుజగముల - వేలుగాక

నిండివెలుగుచునేకమై - నుండుతుదగు

సమయునామరూపంబులు - సాక్షిమిగులు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ॥

36

సీ॥ ఘటమనదేహంబు - ఘటజలమంతఃక

రణమానునంతఃక - రణముమలిస

మైనయవిద్యయా - నాఘటోదకమున

ప్రతిబింబితంబౌచు - పరగునభము

నటులజీవుండుదే-హంబునగనుపించు

నందుచేకూటస్థు-డనగబడు

ఘటమునకునువెలి-గాగవ్యాపించిన

యూనుహాకాశమట్లరుబ్రహ్మ

తే! గీ! ఘటములేకున్నబింబితా-కాశమింక

పైమహాకాశమునుభేద-నవపుదేహ

ముండకున్నజీవబ్రహ్మ-లోక్కటను

భవ్యసిద్ధేశ్వకలమల్ల-భవవినాశ!

40

సీ! పరశివమూర్తియే-పురుషహంబున

దేహమౌపురమున-దిగుగుచుండు

గుణకర్మములనుచే-కొనిదానలోబడి

యజ్ఞసబద్ధుడౌ-నట్టిజీవ

తతినిబోచుటకునై-తనువునదచుదెబ్బ

గురుశిష్యభావంబు-గూర్చునట్టి

వేదముల్ సర్వసం-పాదితార్థముతాచు

పురుషార్థము, నెల్ల-బొందువలచు

తే! గీ! నదియుకర్మకాండమనగ-నలగుచుండి

ధర్మమర్థంబుగామంబు-దగనొసంగు

జ్ఞానకాండమైమోక్షంబొ-సంగుచుండు

భవ్యసిద్ధేశ్వకలమల్ల-భవవినాశ!

41

సీ! జననమెన్నడులేక-సర్వజ్ఞమూర్తియౌ

ప్రత్యగాత్మనలన-ప్రతిఫలించి

హృత్పద్మవాసియై-యే డైర వెలువల
 వ్యాపించిజీవాత్మ-యతిశయిల్లు
 తానుతానైయున్న-తత్త్వంబు దెలియుట
 కష్టప్రమాణప్రహృష్టమైన
 వేదాంతశాస్త్రంబు-వివిధరీతులనువి-
 జ్ఞాన తేజం బెగ-జల్లుచుండు

తే! గీ! పరమవిద్యనాచార్యుని-కరుణవశసి
 బ్రహ్మచూపముదానని-భావమూని
 శిష్యుడొందునుశీఘ్రం బె-సిద్ధపదవి
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ!

42

సీ! అష్టప్రమాణంబు-లనగబ్రత్యక్షంబు

ననుమానముపమాన-మవలశబ్ద
 మొకటియథావత్తి-యునభావమైతిహ్య
 మరయసంభవమునై-యలరుచుండు
 సందులోప్రత్యక్ష-మనునదివిపరీత
 మనగసుసందేహ-మనయభార్థ
 మనమూడుభాగంబు-లై యొప్పు నెదురుగా
 నన్నిటిదెలియప్ర-త్యక్షమగుచు

తే! గీ! స్థాణువునుగాంచినిశ్చల-స్వాంతమునను
 చోరుడవియెంచుబుద్ధివి-స్ఫురణమెప్పుడు
 మానకయెవిపరీతప్ర-మాణమగును
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ!

44

సీ॥ స్థాణువుఁబొడగాంచి-స్థాణువోచోనుడో
యనియచుమానించు-నట్టిబుద్ధి
సం దేహమగుచుండు-స్థాణువుగాంచియ
య్యదిసాణువనినిశ్చ-యముగదెలియ
నాచంశమెపుడుస-త్యక్షప్రమాణమా
ధ్యాత్మికగతుల-ట్లలరుచుండు
గురుడుశిష్యునిజూచి-ఱొమర-జ్ఞానస్వరూ
పముబ్రహ్మరూపని-పలికినపుడు
తే॥ గీ॥ బ్రహ్మనేగానుస్థూలరూపంబుగనిన
దేహమేనేనటించువ-రించుశిష్యు
మార్గమేవిషితప్ర-మాణమగుచు
భవసిద్ధేశకలమల్ల-భవనినాశ॥

44

సీ॥ తరువెన్నీవెనశ-య్యునుమేచుచేర్చిరేల్
నిదురించినపుడుస్వ-ప్నదశనొంది
వివిధదేశములకు-వివిధభూములకేగి
నటులుదుఃఖంబుసౌ-ఖ్యంబుగనిన
యటులుదోచునుగదా-యన్నిమార్పులనొందు
నతఁడెవండనిగురుం-గడిగినపుడు
కలలులోనందెందొ-మెలగినట్లేమేమొ
చేసినట్లుంటప్ర-సిద్ధమవుట
తే॥ గీ॥ దేహమేనేనొయండందుఁదిరిగిరాగఁ
గలుగుప్రత్యేకమగుజీవ-కళయేనేనొ

తెలుపునుచుశిష్యశంక - సం దేహ సగు స

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల - భవవినాశ॥

45

సీ॥ ఏమెఱుంగకనుఖం - బిచారగానిద్ర

గొంటిపీవంచెఱుం - గుటవలనను

లలఘు తేజోమూర్తు - లగుసోమసూర్యన

క్షత్రమండలములు - చదలనున్న

మననుతో నెఱిగివా - నిని వేఱువేఱుగా

నూపింపగలుగునా - నూఢిగనుట

తనువేపదార్థత - త్వం బెఱుంగమిచేత

నీవు దేహఁబవు - గావుగాని

తే॥ గీ॥ ఎఱుకగలుగువరబ్రహ్మ - మీవటంచు

గురుఁడుబోధింపఁగాశిష్యుఁడె - అఁగఁగలుగు

నూర్ణమదియుబ్రత్యక్షప్ర - మాణమగుచు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల - భవవినాశ॥

46

సీ॥ మఱియనుమానప్ర - మాణంబుతగుచుతి

జ్ఞాపేతుదృష్టాంత - సంజ్ఞాత్రివిధ

మగుచుండుపర్వత - మందగ్నియున్నద

సంగనయ్యోప్రతి - జ్ఞయగుచుండు

లచలమందునధూమ - మగపడుటేహేతు

వాధూమముండిన - నగ్నియుండు

ననుటకుదృష్టాంత - మగుబాకశాలదే

హమునబ్రహ్మాంబున్న - పప్రతిష్ఠ

తే॥ గీ॥ ఇంద్రియముల నెఱుగుట - హేతువయ్యె
నఖిలజీవులయందుబ్ర-హ్మంబునవరి
యఖిలమునుదా నెయకాట వృష్టాంతమయ్యె
భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల - భవవినాశ॥

47

సీ॥ తుల్యవస్తుప్రజూచి తోలిదానిదెలియుట
యువమానమగునెన్న - లొప్పపాల
వలెనున్నశుభ్రకాం-తులమందు తెఱుగనొ
సచరాచరాత్మవి-శ్వంబునందు
స్థానభూతంబునై-నగలంబుగూడియు
గూడకయెందుడు-గురుతుదెలిపి
యాకాశవాసమై-యాచిదాకాశస్వ
రూపమైయందెడు-రూపెబ్రహ్మ
తే॥ గీ॥ మీవెయూచిదాకాశమా-తెఱుగవలయు
నెనసియాకాశమాకాశ-మెఱులవెలసె
నాత్మయటున్ననువమాన-మగుచునుండు
భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

48

సీ॥ పెద్దలొబుధులుచె-ప్పినమాటపాటించు
మాగ్గంబుశబ్దప్ర-మాణమయ్యె
అమృతాదిభోగంబు - లమరలోకమునను
న్నవియజ్ఞములుసే - యనవిలభించు
ననిపెద్దలననమ్ని-యజ్ఞముల్ చేసికా
మ్యములొందశబ్దప్ర-మాణమయ్యె

తనువునీవనకనం-తర్కుఖైచూడ

నానందవిమలసౌ-ఖ్యంబుగాంతు

తే! గీ! వని గురుండవదేహేంద్రి-యాదులవిడి

శిష్యుడంతర్కుఖండయి-చిద్విశేష

మహిమగనుచుంటశబ్దప్ర-మాణమయ్యె

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశే॥

49

సీ! నిత్యోపవాసియీ-నియతుడన్నదనువు

కృశియింపకబలసె-నెట్లటన్న

నెవ్వారెఱుంగకుండ-నితదురాత్తులభుజి

యించుచునుండును-నేకతంబ

యనియెఱుంగుటయెయ-ర్థాపత్తియగుచుండు

దారాంతమందును-దనువునాత్మ
ప్రీ

యనుచుండుశిష్యుని-యాత్మ దేహమయైన

నచ్చిదానందలక్షణములెట్లు

తే! గీ! లేకకాలముచేతను-వీకగూలు

నుప్తిమూర్ఖుమృతియందు-చూడబడము

స్వప్నజాగ్రద్దశలఁగేశ-సరణినొందు

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశే॥

50

సీ! దేహంబనత్తు-దేహంబుబడమగు

దేహంబుకేళవర్ధితమునుమ్ము

పూర్వపుణ్యముచేత-బుట్టువునురణంబు

స్వర్గాదిలోకవా-సములుగలుగు

పూర్వమిప్పుడు ముందు - మూడు వేళలనుంట

నత్తువైయుండును - జాలను ప్తి

మూర్ఖాదులనువీడి - ముదమునచిత్తగు

ను ప్తినమాధుల - సుఖమెగాంచు

తే! గీ॥ మూడులక్షణములతోడ - మొనయుచుండు

బ్రహ్మమాబ్రహ్మమేనీవు - బ్రాంతివదలి

ముక్తిగాంచుచుని గురువు - బోధజేసి

భవ్యసిద్ధశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

51

సీ॥ శ్రుతశబ్దస్థనంజల - గతులనధావత్తి

రెండువిధంబులై - యుండునంద్రు

గృహమేధి నెఱుంగక - యెంచేవివేదకుచు

నాగృహవాసియం - చతనిసుతుని

గనిభ్రమనొందగ - గాడ నెనాపుడు

గురుడుదృష్టార్థాది - గరిమజూపి

జీవునినాత్మగా - శీఘ్రండుభావింప

బద్ధజడుడుదుఃఖ - భావుడనియె

తే! గీ॥ యశః! నచ్చిదానందాది - యాశ్శవేరె

గలడనగ? శ్రుతార్థాపత్తి - గాంచుమపుడె

పూర్ణబ్రహ్మమునీనాదు - లుత్రయనియె

భవ్యసిద్ధశకలమశ్శ - భవవినాశ॥

52

సీ॥ పాగభావంబువ - ధ్వంసమనోన్యంబు

సత్యంతమనగను - నలరునాల్గు

గతులనభావంబు - ఘనచక్రమృత్తికా

దండంబులనుఘటం - బుండబోమి

ప్రాగభావమ్మునూ - పముగొన్నఘటమున

య్యలయినపిదపలే - దనెడునదియె

ప్రధ్వంసమగుచుండు - పటమందుఘటమును

ఘటమునపటమును - గానపడమి

తే॥ గీ॥ యదియెయన్యోన్యమగుగగ - నారవింద

మదియెపుడులేకయుంటన - త్యంతఃసుగును

నాల్గుగతుల నభావంబు - వెల్లుచుండు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ల - భవవినాశ॥

53

సీ॥ మొనసిమా యాసృష్టిపూర్వము - బ్రహ్మను

ఖండమైమాయ లే-కుండుటదియె

ప్రాగభావంబగు - ప్రళయమానెక్కమా

యయులేమిప్రధ్వంస - మైతనర్చు

సృష్టియుండగవిచా - రింపబ్రహ్మంబుని

త్యమువెల్లుమాయ లే-దనియెఱుంగ

నన్యోన్యమగుచుండు - నదిత్రికాలములందు

బ్రహ్మంబుదప్పనే-వస్తువై న

తే॥ గీ॥ లేకకుండేటికొమ్మును - నాకసంబు

పూలు గొడ్డాలికొడుకన్న - లీలమాయ

లేదనుటయెందునత్యంత - మైదనర్చు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ - భవవినాశ॥

54

సీ॥ ఐతిహ్యముచునస్త-మావస్థబోధింపు
 డనిగురునతిభక్తి-నడిగినంత
 ఆకులుగోయంగ-జోకతోనొకనాడు
 వటసృక్షమెక్కిన-వానికేరి
 బ్రహ్మరాక్షసునకు-వాసమీతరువంచు
 నమ్మదగినవాడు-నెమ్మిబలికి
 జడుపుపుట్టించిన-గడగడవడకుచు
 విడిచియాకులునట్టె-పడజెక్కింప
 తే॥ గీ॥ నటులదారాంతమందున-నరయదేహ
 పై
 మింద్రియప్రాణబుద్ధులు-నీవుగావు
 అహమువిడిచినబ్రహ్మమే-యనియెగురు-డు
 భవ్యసింహకలమశృ-భవవివాళి॥

55

సీ॥ దంతిపాదంబున-దనరవేటగుజంతు
 నివహవాదంబులు-నిలిచినట్లు
 నూఱునిన్నూఱుము-న్నూఱందుననిమిడి
 పెక్కుమొత్తములున్న-వేయికంటె
 వేరేమిగాదను-సారమేసంభవ
 మనుప్రమాణంబునై-యతిశయిల్లు
 బ్రహ్మస్వరూపమా-భావచరాచర
 మగుప్రపంచంబెల్ల-దగులుప్రకృతి
 తే॥ గీ॥ గానగరగతమగునట్టి-జ్ఞానముద్ర
 తెలియుమనగనుశిష్యుండు-దెలిసిబ్రహ్మ

మనుచుగురుమూర్తిబరశివుఁ-ననితలంచె

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ॥

55

సీ॥ అవ్యక్తమునుబుద్ధి-యభిమానపంచత

న్నాత్రలుస్థూలభూ-తంత్రమెల్ల

మాయామయంబునై - మారుచుకార్యంబు

కారణాంతరమగు - కర్మగూఢి

పంచీకృతంబున-పంచమహాభూత

నిచయంబులగుచును-నిశ్చయముగ

సశరీరమగుచుండు-సరగుననీరెంట

రమణనిమిత్తకా-రణమునగుచు

తే॥ గీ॥ ఘటములకుముందుమన్నునొ-క్కటియిన్లు

బ్రహ్మమాయుపాదానమై-ప్రభవహించు

సదమలానందసన్నాత-వారమగుచు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ॥

57

సీ॥ సుఖముస్వభావంబు-సఖమునాగంతుక

మగుచునుపాదాన-మానిమిత్త

కారణంబులతోడ-గలుగునీశ్వరత్వస్య

సృష్టియుభూతముల్-స్థిరముగాగ

ఛాతికవిశ్వంబు-బహుభంగులనుబొంది

నిలకులాలునిచేత-గలుగుఘటము

కరణినిదేహముల్-గలుగుచుకర్మంబు

నశించిపోవుచో-నయముతోడ

తే। గీ॥ నపుడు నాశమైయశశీర-మగుచుముక్తి
 మఖమునావృత్తానభవమునై-సప్తిసాక్షి
 తానుతానగుతత్త్వప్ర-ధానుడగుచు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

68

సీ॥ ఆత్మకనాత్మలే-నవ్వలనియమయ
 స్వాంతనన్నిధిజేత-భ్రాంతమట్లు
 సరగడచున్నజ-పాపుష్పకాంతుల
 స్ఫటికంబుగ్రహించి-వఱలునట్లు
 ఇనుముగుడివ-హ్నియుచుదానిదీర్ఘ
 ర్దులహపములనొంది-నెలయుచుండు
 ఆయహంకారాప్తి-నాశ్చియందిరవుగా
 రాగంబు ద్వేషంబు-రచుణదోచు

తే। గీ॥ భావజీవగద్యైవార-భములేక
 సకలప్రాణులనెలయించి-నమతచుండు
 నాత్మనింద్రయాదివికార-మందకుండు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

59

సీ॥ ఇనకిరణాళిలు-ట్టినమేఘమక్షమై
 యతనికాంతినికొంత-యణచినట్లు
 అనలంబునన-జసిం-చినధామమేదాని
 వైగప్పికొనికాంతి-బావినట్లు
 త్రాటనుబుట్టున-ర్పభాంతిరజ్జవు
 నందలినత్యంబు-నణచినట్లు

ఘటశరావములుత - ద్గతపూర్వవస్తునై

వెలయుమృత్తునుమఱి - పించినట్లు

తే! గీ! స్వర్ణమున నైనసొమ్ములు - ప్రథమకూప

మైనబంగారుమఱిపించి - యమరినట్లు

పంచకోశముల్ గప్పగా - బ్రహ్మముండు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ!

60

సీ! ఖడ్గరాజమునొఱి - గప్పినచందాన

గవిసెనతంబుర - గప్పినట్లు

మొగివడ్లగింజకుపొట్టున్నకరణిని

చింతపండుకుచుట్టు - జింతగుట్లు

గప్పినట్టులనాత్మ - గప్పుచుపంచకో

శములనునుపజీవ - నమునుగలిగి

దేహమనోప్రాణ - ధీమయానందకో

శములాత్మగప్పియు - చాటుచేసి

తే! గీ! బ్రహ్మమధ్యానధర్మస్వ - భావమగుచు

నట్లుదోచునుఖడ్గంబు - నందునొరయు

భిన్నమైయుండునాత్మయు - వేతెయుగును

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య - భవవినాశ!

61

సీ! తైలంబుపాత్రయు - తైలంబుచేదడి

సినవత్తియిన్నియు - తేరియుండు

నత్తిదాదోపక - పాత్రతైలాదుల

వెల్లిడిగాగదో - పింపలేదు

నత్తినధిష్ఠించి - వర్తించునగ్నియు

సాధనంబును లేక - స్థాలి మొదలు

సర్వకస్తువులను - చక్కగాదోపించు

చొప్పున వెలయుచు - స్థూలదేహ

తే! గీ! కర్మమనములబ్రహ్మంబు - కలసిమెలంగి

సాధనము లేకదనునానె - జాలవెలుగు

నన్నియునువెల్లఁ జేయును - ననలుమాడ్కి

భవ్యసిద్ధిశకలమశ్శ - భవవినాశ!

62

సీ! శుద్ధుండుపరమాత్మ - శ్రుతులకందగరాక

సన్మాత్రముననుంఁపి - సర్వసయత

అన్యక్తసుప్తియం - దానందరూపమై

దృశ్యచాయనుజూచు - దృశ్యరూప

విశ్వగుణగుచుండు - శాశ్వతసాక్షియై

దృగ్దృశ్యములురెండు - నేకమగుట

ఉరుతరాహంకార - గరిమమహత్తునై

చిత్తంబువిషయాశ - చేతనిలుచు

తే! గీ! సుప్తినేమియుదోచని - శూన్యశక్తి

శుక్తిగజతంబువలెనిల్చు - సుఖమెయాత్మ

యతడుదృశ్యయంతట - నావరించు

భవ్యసిద్ధిశకలమశ్శ - భవవినాశ!

63

సీ! కలచిదాభాసమై - కలుగుచుమిధ్యయై

సత్యంబుగానట్టి - సగుణజగము

గల్పించుదానిలో-గలసినయాజీవుఁ

డుగుతరసుఖదుఃఖ-కరుడునగుచు

బరగుచేహేంద్రియ-ప్రాణనూనసగుణ

కర్మంబులందభి-గమ్యుడగుచు

రాగంబుక్రోధంబు-రయమునలోభంబు

భయశోకమోహాది-ఫలముగుడుచు

తే॥ గీ॥ నీశ్వరాధీనుఁడజీవు-డెపుడుజడత

నన్నిగతులందునంకుర-మగుచుదోచు

భ్రాంతిలేకుండపరమాత్మ-వఱలుచుండు

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

64

నీ॥ జాగ్రత్సదాభాస-సత్తున బెంపొంది

జీవుండుబహువిధ-చిత్రగతుల

నంకురంబునవృక్ష-మటదోచువిధమున

స్వప్నంబుజాగ్రద్వి-శాలమగుచు

వివిధరూపంబుల-వెలయుచుమానన

వాచకకాయక-ప్రాణవృత్తు

లన్నియుసత్యంబు-లగుచుండిదోచుచు

నిర్వికల్పనిరూఢి-నిలిచియుండు

తే॥ గీ॥ కార్యభూషణరూపము-ల్కారణంబు

లగుచుస్వర్ణంబుతన్నాత్మ-మగుచువీని

ఫలముబ్రహ్మంబెదగమగు-ప్రకటముగను

భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

65

సీ॥ నిద్రయందానంద-నియతిగల్గుటనుభా
 వాభావములుపుట్టు - టచట లేదు
 నవ్వుబాగరములు-నమతను ప్రినినాస్తి
 యవిరెండునొండొంట-యఱచువేఱు
 నవ్వుమనోరథ-సావరాజ్యమంతయు
 పుట్టుకయేలేక - పోవుచుండ
 వఱలెడుబాగద-వస్థనిజంబొనె
 గొడ్డాలికొడుకుదా-గుణనుహవ
 తే॥ గీ॥ శీలయావనయుతుడగుఁ లీలదనరు
 నతనిన్యవహారమంతయు-నతముగాదు
 నాత్మయేబంధనములేక-యలరుచుండు
 భవ్యసిద్ధేశికలమల్ల-భవవినాశ॥

66

సీ॥ స్థానరజంగమా-త్మకమైనయావిశ్వ
 మునుమాయమగులచే - ముంచివైచి
 భ్రమమునుగల్గించు-భ్రమయేవికల్పమై
 యాశ్రయించుచునుండు-నాత్మనెపుడు
 చిత్తంబవిద్యను-జేరుటజీవుండు
 భవబంధములచేతఁ-బల్లటిల్లు
 కామకర్మఫలంబు-గలవాడననియెంచు
 నభిమానదేహేంద్రి-యములుమనను
 తే॥ గీ॥ ప్రాణమునుబుద్ధియునుగల-వాడననుచు
 దలచుచుండియునుఖదుఃఖ-ఫలముగుడుచు

నిర్వికల్పనకివియన్ని-నిజముగావు
భవ్యసిద్ధేశికలమశృ-భవవినాశ!

67

సీ! జీవునినిజరూప-భావంబుపూర్తిగా

మఱపింపజేయుచు-మాయయనఁగ

లదిమహానుప్తియై-యావరించినయంత

తననిజరూపంబు-దానుగనక

వతితత్వముచుబొంది-పలువిధకర్మంబు

లాచరించుచునుండు-నతఁడు దేశ

కాలపాత్రాదినం-స్కారవశంబున

పరితాపమొందును-బహువిధముల

తే! గీ! నట్టిజీవునిమరణంబు-నంత్యమందు

వస్తువందునగుచుండు-వస్తువెపుడు

నిర్వికల్పమై శుద్ధమై-నిల్చియుండు

భవ్యసిద్ధేశికలమశృ-భవవినాశ!

68

సీ! వస్తువున్నది లేదు-వాసిగాననియును

చెప్పసాధ్యముగాద-చింత్యమగుచు

వస్తుభావముననె-ప్రభవించిచిత్తగు

చిత్తానుభవమున-జేరినర్వ

జీవజంగంబులు-లేవనిసూక్ష్మమై

స్థూలమైవెలయును-చోద్యముగను

విశ్చరీభానముగాగ-స్థిరనర్వవిద్యాది

పారంగతత్వంబు-పరగియిత్వ

తే। గీ। రానుభవముగలిగినను-తానులాభ
మించుకేవియుకోరక-గాంచుముక్తి
పుట్టిగిట్టినిపరిపూర్ణ-దట్టియాత్మ
భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవనినాశి।

69

సీ। అరుదారదేశకా-లాదిరూపములెల్ల
ఆవిచారాతీత-మైనవస్తు
పునకునాధనములై-యొనరకయ్యపైని
జీవనాధనములై-చెలగుచుండు
ప్రతిగుణరూపమునొంది-సిరహంచుమాయన
త్వరజస్తమోగుణ-ప్రథితమయ్యె
రహిష్ఠాలసూక్ష్మకా-రణమహాకారణ
గతినొందిపరమాణు-కలనగాంచు

తే। గీ। మొదటిమూడిటచులినమా-పిదవశుద్ధ
మగునుమలినతజ్ఞానహై-న్యంబుగూర్చు
శుద్ధతయుదెచ్చుజ్ఞానవి-స్ఫూరితేళుడు
భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవనినాశి।

70

సీ। పరమాత్మకన్నను-పరమసూక్ష్మములేదు
వ్యోమముమొదలుగ-భూమివరకు
భూతాదులన్నభో-భూతంబుసూక్ష్మంబు
వృధవియుస్థూలంబు-పిదవస్థూల
దేశాదులనుబొంది-దిరుగుచుపురుషుండు
నేనునాయదియను-నేర్పులేక

విషయసంతానంబు-విషమమైతనుబొంద

మానసవేగంబు-మానలేక

తే! గీ॥ సకలఫలములుతనవని-విశలుడగుచు

త్రాటకట్టినపసరంబు-పాటునొందు

గడకవిషయాళిబాసిన-గాంచుముక్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ॥

71

సీ॥ దేహమేననెడుబుద్ధినిరూఢిగలిగిన

కోరికలవియెల్ల-నీరికెత్తు

కర్మపాశములచే-గట్టిగాబంధింప

బడుచుండుజీవుడా-బంధమితను

లెవ్వరుతప్పింప-నెవ్వగనేరరు

తనబంధమడగింప-దానకర్త

విజ్ఞాననిధియుగు-వేదాంతసంవేది

సువిచారహుపుని-సుమతిగురుని

తే! గీ॥ చరణవద్గములందసం-సారదుఃఖ

మెడలజ్ఞానతేజంబన-బడుప్రబోధ

మాతృజలిపినతోడన-నాత్మజెడును

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ॥

72

సీ॥ వరతత్త్వమెఱిగియు-వరగుణాఘృంతైన

దేశికోక్తులబోధ-దెలియవాడు

ఇలగల్గుదూరయాత్రలుపుణ్యతీర్థముల్

బహుళదుర్భరయోగ-భారములును

మంత్రంబుతంత్రంబు-మహిమలుసిద్ధలు
సాంఖ్యయోగాదులు-చదువులెల్ల
మాటలసొంకంబు-మరిశాస్త్రవాదంబు
లన్నియుభ్రమయని-యాత్మనెంచు
తే! గీ! శ్రద్ధతోవినయంబుతో-శుద్ధబుద్ధి
నెపుడుగురుమూర్తిసేవించి-యెదురులేని
బ్రహ్మనుందునగలియును-భ్రాంతివీడి
భవ్యసిద్ధేశికలమల్ల-భవవినాశ!

73

సీ! బ్రహ్మవస్తువుదాను-బ్రహ్మమేననుటెట్లు
లాజగచ్చక్తిని-నరయకున్న
నిష్టంపుటద్దాన-నిలచినఛాయయై
బుద్ధిలోనగవడు-భూరిజగము
జేహిందియూదిక-దృశ్యంబుప్రాణంబు
వోయిమాదిభూతము-ల్లామషట్క-
సుఖదుఃఖవిషయముల్ - నిఖలలోకంబులు
మాయయునర్వంబు - మరిననాత్మ

తే! గీ! బుద్ధితానాశనటులనే-పురుషుడాడు
బుద్ధిచేతన్నదెలియదా-బుద్ధిగలదె
బుద్ధినశియింపసిద్ధమా-బోధమిగులు
భవ్యసిద్ధేశికలమల్ల-భవవినాశ!

74

సీ! బుద్ధినశించిన-శుద్ధచైతన్యంబు
దాననవస్తువు-తద్దవెలుగు

బంధముక్తులుగల - వాడనటంచుజే

పుడుచేతనచ్చాయ - పొందిమెలగు
బ్రహ్మమేతప్పనే - వస్తువులేడుబ్ర

హ్మమెజగద్రూపమై - యలరునినియు
కాకికోయిలపెంపు - గాంచుచునుఖదుఃఖ
కలితుడైజీవుండు - కలతనొంది

తే! గీ॥ నమతకోయిలకోయిల - సంగమమర
సమరసానందమయమగు - సత్యవస్తు
రూపమొందునుద్భృతశ్య - రూపుబాసి
భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ - భవవినాశ॥

75

సీ॥ రవియగ్నికణమును - రాజనుభటుడును

అణువుమేరువుకూప - మంబుధియును
మహాదణుభేదసం - పత్తిచేనొప్పిజే
పునుపాధిచేచుట్టు - ముట్టియుండు
మహదాదికారణ - మాయచేపంచకో

శంబులుగప్పును - సత్యమగుచు
జ్ఞానముదాచియ - జ్ఞానమైయున్నట్టు
కనబడజేయును - గానభ్రాంతి

తే! గీ॥ బాసిజూచినజీవుండు - బ్రహ్మమేక
విధియధార్థమఖండమై - వేరుగాక
సంతతామితబహునుఖ - స్థాయిగాంచు
భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ - భవవినాశ॥

76

సీ! జాగ్రదానన్ధయా - స్వప్నంబుననులేదు
 స్వప్నంబునుప్తియం - శమునలేదు
 అనుప్తియుతురీయ - మందుగానగరాదు
 అటురీదనాతురీ - యంబుగూడ
 వరతురీయాతీత - పదమునుగనలేదు
 గనస్థూలసూక్ష్మంబు - కారణంబు
 యానుహాకారణ - మపుడులయముగాగ
 నదియువిదేహమై - నట్టిముక్తి
 తే! గీ! నవ్యయాఖండమూర్తియై - నట్టిజ్ఞప్తి
 శుద్ధనిర్మలపరిపూర్ణ - సిద్ధపదవి
 నిర్వికేషమునత్యమై - సలిచివెలుగు
 భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ!

11

సీ! దహనేతిదేహమం - చిహమందునుడువుట
 దహియింపబడునంచు - దలపరాదె
 స్థిరముగాశీర్వతే - తిశరీరమనుటచే
 నయ్యదిశిధిలమా - ననియెఱుంగరా
 మాంసపిండమిదెంత - మహిమతోనొప్పిన
 నిత్యంబుగాదని - నేర్వరాదె
 మోహవశంబున - దేహమేననునరు
 డతిమలభాండదు - గ్గతియుపేయ
 తే! గీ! రూపమగునట్టిదీనిని - చూఢినాత్మ
 కర్మభోక్తయుననుభ్రాంతి - కలతగాంచు

బ్రహ్మమెప్పుడైన దేహంబు-పరగనగు నె

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ!

78

సీ! పంచభూతంబుల-పంచీకృతంబైన

నస్థియుమాంసంబు-నమరనరము

లారక్షశుక్లంబు-లాదిగాభూసలి

లాగ్నివాయుప్రభాదు-లైనయట్టి

భూతపంచకమున - బుట్టుచు దేహంబు

పురుషరూపంబున - పూర్వకర్మ

వశుడయిజీవుండు-పరపురాన్వేషియై

దేహమేననిగూడి-తిరుగులాడు

తే! గీ! పెక్కుజన్మములందును-బెచ్చు పెరిగి

దేహిబొందునుభవమును-తాసిహియగుచు

నకలవికృతులుబాసిప్ర-శాంతుడగును

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ!

79

సీ! బ్రహ్మాండభాండంబు-పరగు దేవలమయ్య

బ్రహ్మాండమందున-పరగనిలిచి

పిండాండమమరును-నిండాగుగర్భాల

యంబు నైమేలుగా-నదియునిలుచు

చిత్తంబువీరమైసిద్ధివహించును

చిత్తవీరమునందు-స్థిరుడునగుచు

చైతన్యలింగంబు-చరితార్థమగుబ్రహ్మ

శివరూపధారియై - చెలగుచుండు

తే! గీ॥ చేతనాధారదేహాళి-చిత్రగతుల

నాట్యరంగమునలుపుచు-నటునిభంగి

పరుడయినవరబ్రహ్మమే-ప్రబలుచుండు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ॥

80

సీ॥ జీవుండుతనువునఁ-జేరిసూలశరీర

మాధారముగగొని-యందునిలుచు

నొగిచునస్సునుబుద్ధి-యునురెండు కర్ణేంద్రి

యములైదుజ్ఞానేంద్రి-యంబులైదు

ప్రాణంబులైదునీ-పదునేడుగలసీయు

సూక్ష్మదేహముగబా-ల్చునునిజంబు

దానినే హాసనా-తనువనుచుండురు

గావునఘనబంధ-కారీయగును

తే! గీ॥ ద్రుంపనేరనివారిని-ద్రుంచుచుండు

నదియునేనవకెప్పుడు-నాత్మనిష్ఠ

బ్రహ్మమేననిప్రాజ్ఞుండు-వడయుముక్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ-భవవినాశ॥

81

సీ॥ వాసనాక్షయముశా-శ్వేతిముక్తిహేతునా

ననుచుండ్రువిరివిగా-ఘనులుబుధులు

సంస్కృతి బహుళక-వృత్తులమూలంబండ్రు

సంసారమందగ-నకలక్రియలు

ప్రేరేషణముజేసి-ప్రియమునుబుట్టించు

నకలకర్మంబుల-బాడనొడుగ

జేముచుబ్రహ్మంబు-స్థితిగాన లేకుండ
 పారంబు లేకెప్పు-పాటుచుండు
 తే! గీ॥ పుణ్యవశమునవిశ్వంబు-బూర్ణముగను
 బ్రహ్మమేనను దృఢతర-భావమొంద
 నేతి నేతిమహావాక్య-రీతి నెరపు
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

82

సీ॥ అజ్ఞానమూలమై-నట్టి కారణశరీ
 రంబనునొకటికా-రాగృహంబు
 నిదియుజన్మంబుల-నెన్నియోదెచ్చుచు
 నన్నిదుఃఖములను-నందజేయు
 ప్రకృతియవిద్యయ-న్వికృతిననగిలియు
 వాననాస్ఫూర్తిచే-పాపజనిత
 సంసారమునుబుద్ధి-సక్తగల్పించు
 కొని బ్రహ్మనిష్ఠచే-కూడనీదు
 తే! గీ॥ నట్టితనువునుజెఱుపంగ-నగునుజ్ఞాని
 యాత్మనిష్ఠులగొప్పియు-ననిశముడుగ
 నాత్మమాత్రమెయగునున-నాత్మగాక
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవినాశ॥

83

సీ॥ కారణపుశరీర-మారయబీజమా
 యహమనుతత్త్వంబు-నదియుజెఱచి
 శుద్ధసత్త్వమనగ-సిద్ధపదంబున
 నదిమహాకారణ-మనగనెగడు

దీని నేచిత్తని, వృక్క-ని, దృశ్యాను
విధ, మనియును రియు - వివిధగతుల
నిర్మలనిస్సంగ-నిరుపద్రవంబని
నిర్వికారమనియు - నిర్వికల్ప.

తే॥ గీ॥ మనిస్వయంప్రకాశమనిన - త్యంబటందు
రవ్యయాఖండకూటస్థ - మైనబ్రహ్మ
మాత్రతనెలయువిజ్ఞాన - మయుదుజ్ఞాని
భవ్యసిద్ధేశికలమశ్య - భవవినాశ!

84

సీ॥ నిజవిలాసోల్లాస-నిశ్చయబ్రహ్మమం
దజ్ఞానబద్ధుడై-యాచిలేని
కాలంబునుండియు - కిడుపశినంసార
పంకంబునందున - బడియు ప్రభాంతి
వనలక జీవుండు - బాధలబడుచుండు
భూరితత్వరహస్య - ములనుదెలిసి
విజ్ఞానదృష్టిచే - వేదాంతగమ్యమా
లలితవరబ్రహ్మ - లత్యుమెఱిగి

తే॥ గీ॥ శక్తికొలదివిచారింప - ముక్తియుట్టి
దనితెలియుదాననానక్తి - యంతరించు
జివితేజస్వరూపుడై - చెలగునపుడు
భవ్యసిద్ధేశికలమశ్య - భవవినాశ!

85

సీ॥ అవ్యక్తబీజమై - యలరారుమాయబు
ద్ధియున్నంధరూపమై - తేజరిల్లు

అహమనునదివల్ల - వానీకమగుమనం

బునుడశేంద్రియవర్గ - ములునుతోట

లావలసూక్షేంద్రి-యమ్ములుపంచత

న్నాత్రలు పెద్దలొ - మ్ములుగదనరు

పంచమహాభూత-పంక్తియురెమ్మలై

యాకులుపుష్పంబు - లమరుచుండు

తే! గీ॥ నదిశుభమశుభముల నెల్ల - నందుబ్రహ్మ

మాననాతనవృక్షంబ-యైదలిగ్గు

దాని జ్ఞానాసిఁచేదింపఁ - దనరుముక్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ!

86

సీ॥ సప్తశ్చక్రిరణంబు - చదలఁబ్రకాశించి

బ్రహ్మాండతిమిరంబు - బాపినిలుచు

చందాన, నాత్మయు - చక్కగా దేహంబు

లోనుండివెలుపలి - లోకములను

నామరూపములెల్ల - నయముగావెల్లించు

మానససంయోగ - మహిమ చేత

మనసు దేనినిగూడి-మరగించరించునో

దానిరూపునుదాల్చు - తథ్యముగను

తే! గీ॥ పెక్కువిధభేదములచుగ-ల్పించి, నీచ

గతులగలిగించి, భ్రాంతుల-నతుకుమనసు

నదియుశుద్ధసమాధిలో - నణఁగముక్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ!

87

సీ॥ బ్రహ్మవిద్యాభ్యాస-బలనిరూఢిమతి
 సాధునంగమమును - నలుపుటయును
 మలినవాసనలను-దొలగజెట్టుటచేత
 మరియుప్రాణాయామ-నిరతిచేత
 మనమధీనముజేసి - కొనుచునేకాగ్రభా
 వముగొయకుండుటే-వరమశాంతి
 యనుభూతియందున-నాశాంతిగలనదా
 చారపగుండెచాల-ధీగుండగును
 తే॥ గీ॥ మనసుగెలిచినముక్తిసం-పదయుగలుగు
 సుఖరసానందవనమును-జొన్నుచుండు
 తానుతానగుతత్త్వసం-ధానగరిమ
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల-భవవిఘాత॥

సీ॥ మునసిభావాద్వైత-మునుక్రియాద్వైతము
 లనరెండుశైరగులై - యతిశయిల్లు
 చిద్విశేషవిలాస-చిహ్నతమగుచుభా
 వాద్వైతమదిశ్రేష్ఠ-మైతనర్పు
 పూర్ణయోగాభ్యాస-మునక్రియాద్వైతము
 తగుగానితొలుతటి-దానిమీర
 దన్నియోగములకు-ప్రాణమట్టుండుప్రా
 ణాయామమద్దాని-నాత్మదృష్టి
 తే॥ గీ॥ విశ్వమదిరేచకంబున - నశ్వరమని
 పూరకంబునబ్రహ్మమే-ముఖ్యమగుచు

కుంభకంబునదృఢమని - కూడముక్తి

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ - భవవినాశే॥

99

సీ॥ లేనిజగంబులు - లేక నేదోచెడు

నున్నవానినిగన - కున్నకతన

ఉన్నవానిగనలే - కున్నట్టిజగమెల్ల

మిన్నకే లేనిదై - మెలఁగుచుండు

ఉన్నదినిజమైన - నొనరయత్నించిన

పోవునేయదిలేక - పూజ్యముగను

లేనిసంసారంబు - లేనియర్థంబుల

లేనిమనసుతోడ - లేకదోచి

తే॥ గీ॥ యన్నియునుమనోలయమున - నాగియాత్మ

మఖమునదనయంతనదియు - శుద్ధవస్తు

వహృతరూపొందివెల్గొందు - నాద్యచుగుచు

భవ్యసిద్ధేశకలమళ్ళ - భవవినాశే॥

90

సీ॥ మనసునుఘట్టిలో - మగ్నమైయున్నప్పు

డేమియుతోపక - నెనగియుండు

నదివడివెలిదోచి - యంకురించినయపు

కలయగు నవుడులో - కములుగలుగు

బ్రహ్మంబు మొదలు స్తంభముదాకనీవిశ్వ

మంతయుమానసం - బైయెనంగు

నీశుండుమాయయు - నీజగద్వ్యాపృతి

సకలఁ బునుననున - సంభవించి

తే। గీ॥ దానిచేబంధమోక్షముల్ దనరుచుండు
గానమానసముజయించి-ఘనుడువిజ్ఞః
డమితగతినాత్మరతినల్పు-సహరహంబు
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశ॥

91

సీ॥ అమనస్కుడైయుండు-నతడెవిజ్ఞానియా
నామనసువిలీన-మైనయతని
కపవగ్గము కరత-లామలకంబగు
నామరూపాదిగు-ణప్రపంచ
మదిమనఃకల్పితం-బగునష్టబ్రహ్మంబు
తెలియనేరకయట్టె-నిలిచియుండు
తెలియనియాత్మయే-తెలియననాత్మయై
మాయావికారమి-మృడ్నిగలిగె
తే। గీ॥ మహితమాయావిలాసమ-ర్నంబు తెలియ
తనదునడనద్విలాసభే-దంబు తెలియ
భవములేనట్టిబ్రహ్మంబు-వరగవెలయు
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశ॥

92

సీ॥ చిత్తుచేజగములు-సిద్ధ మాచిన్నాత్ర
చిద్భిందురూపమే-చిత్తుమాయ
మాయావిలాసమే-మహితాత్మయందుండు
చిన్నయాకారమై-చెలగుచుండు
బుద్ధిదేహముజగం-బులుమూడుమనసును
చిత్తుచేతనుదోచి-స్థితినిబొంది

సువివేకదృష్టిచే శూన్యమాబ్రహ్మమే

సాక్షి తేజమఖండ-సత్యమూర్తి

తే! గీ॥ మాయగలియుటతన్నుదా-మరుగెవరచు

సారసాస్తునఖింజైక - చండకిరణ

మెటులనటులాత్మకిరణంబు-లెపుడువెలుగు

భవ్యసిద్ధేశకలమశృ-భవవినాశ

93

సీ॥ సంస్కారబలమున-సకలంబుచిత్తుచే

రూపనామములెల్ల-రూఢినాత్మ

బాడముచుండునువాని-పొడచూపనీకుండ

శ్రీవణంబుమననంబు-సత్ప్రేక్ష్యత్తి

సజనన్నేహంబు-సలుపుచునధ్యాత్మ

తత్వరహస్యసం-దర్శమెఱిగి

సువివేకియైజ్ఞాని-సోకడువిభ్రాంతి

మమతభాసియనంగ-మహితుడతడు

తే! గీ॥ ఘనతవిన్నవిల్లనుదాను-ఘనసమందు

పదిలపటచియువరత్తత్వ-భావముననె

వరనిధిధ్యానసంప్రతి-పరముగాంచు

భవ్యసిద్ధేశకలమశృ-భవవినాశ

94

సీ॥ ఏదివిన్ననుగాని-యేదికన్ననుగాని

శబ్దదృశ్యములెల్ల-శక్తికొలది

తనకన్నవేఱుగా-దలపకశ్రద్ధతో

బటగుచునాత్మను-భవముకలిమి

యెపుడుమానసయోగ - మెడవకచవిగొని
 శబ్దదృశ్యంబుల-జాడఁజనక
 రూపశబ్దాదులా-రూఢితోజమ్ముచు
 సద్రహ్మరూపంబు-జాలగనుచు
 తే! గీ! పరమశాంతునినిశ్చల-స్వాంతమెపుడు
 పవనచలితముగానిదీ - పంబురీతి
 నిర్వికారమఖండమై - నిలిచియుండు
 భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ - భవవినాశ!

95

సీ! ఘనమనోవాక్కాయ-కర్మంబులనునట్టి
 త్రికరణజనితమా-నకలకర్మ
 తెపుడుచేయుచునుండి- నెడతెగకెందును
 వాగ్వైఖరీయుత-బ్రహ్మతేజ
 మాత్మభావణమున-నాత్మచింతనమున
 నాత్మనిష్ఠులగూడి-ననయముండి
 ఘనకర్మములబాసి-గడువ్రబోధంబున
 బ్రహ్మభావమునను-పర్యటించి
 తే! గీ! యాత్మత్వప్తినిగాంచియా-ర్యజనసేవ
 సంగమెల్లనుబాసి ని-స్సంగుడగుచు
 మునియు కాలముగడుపును - మోదమలర
 భవ్యసిద్ధేశకలమశ్శ-భవవినాశ!

96

సీ! తోచుదృశ్యములేక-చూచునస్తువులేదు

చూచువస్తువు లేక - దోచబోదు
 తోచుచూపముల్లె - చూచువానివృత్తాశ
 మహిమచే నెదుటనే - మాయతోడ
 తనుదాను దెలియక - తానెదోచుటలాయె
 మాయలేక నుతన - చాయగనునె
 మాయాసహాయుడా - మర్మజ్ఞుడాతడు
 తన్నెఱింగినమాయ - దలగకున్నె
 తే! గీ! యెదుగులేకున్నబ్రహ్మంబు - నెఱుగరాదు
 బ్రహ్మమెఱిగినప్రకృతిదా - బాసిపోవు
 నద్వితీయనుఖానంద - మబ్బునపుడె
 భవ్యసిద్ధేశకలమల్ల - భవవినాశ!

97

సీ! ఉపశమదమతితి - ఊపరతులుచుత్ర
 ద్ధానమాధానసా - ధనములాలు
 సలవడజేయువా - డవికారబ్రహ్మంబు
 నిశ్చలంబుగదాను - నిలిచియుబహి
 రంతరింద్రియముల - నన్నిటివశమందు
 నుంచుకొనుచుతితి - ఊపరతుల
 విషువకరూఢిమై - పెంపగ్నైరాగ్య
 తత్త్వబోధంబుహ - స్తంగతమగు
 తే! గీ! నింద్రియవికారములడంగి - యెఱుకగలిగి
 బ్రహ్మవిజ్ఞానమొదవి శా - శ్వశసమాధి

మోక్షసామ్రాజ్యమబ్బునం - పూర్ణకళల

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ!

98

సీ॥ జానవైరాగ్యవి-జ్ఞానోపరతులచే

ప్రజ్ఞావిశేషంబు - బలముచేత

అలఘుదివ్యాభేద్య-మాబ్రహ్మవిద్యచే

వేదమాతయుచాల - వెలయుచుండు

నావేదమర్కంబు - అన్నియుదెలిసిన

పరమవిజ్ఞానియౌ - గురువరేణ్య

చరణముల్ గొలిచిత - త్సాక్షాత్కారమునజ్ఞాన

వహ్నిచేకర్కాది - పాపదహన

తే॥ గీ॥ మొనరజేసినకర్కంబు - లొదిగిపోయి

మబ్బువాసినచంద్రుని - మాట్కివోది

యాత్మయునఖండతేజమై - యలరుచుండు

భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ!

99

సీ॥ నందినిపందిగా - పందినినందిగా

పాండిత్యబలమున - బలుకునట్టి

పండితమండలి - ప్రాభవమొట్టక

కావ్యనాటకతర్క - గతులజనక

కోటివిద్యులపొట్ట - కూటికేయనినమ్మి

వానిపై భ్రాంతిని - వదలిపెట్టి

ఘనభవాద్ధినిదాటి - గడుబ్రహ్మవిద్యచే

పరసంగరహితుడౌ - బ్రహ్మవిదుని

తే! గీ! యీశ్వరోపముగురుగొల్చి-యింద్రభోగ
మేసిశాశ్వతమనక దా-నెవుడుమేను
బుద్ధితేనట్టివరమొందు-శుద్ధమాని
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ!

100

సీ! వితత శైవాలసం-వృతనారజలముల
గొనబోకకడుదప్పి-గొనుచు, నెండ
మావులవెనువెంట-బోవుమందునిరీతి
కర్మకాండములెల్ల-గట్టుకొనక
శైవాలగతినొప్పు-శారరబద్ధుడౌ
యాత్మయెల్లవుడుబ్రహ్మాంబటంచు
వచియించునామహా-వాక్యంబుననిశంబు
తనమానసమునభ-ద్రముగనుంచి
తే! గీ! బ్రహ్మభావనజేయుచు-భవవిరక్తి
నెచటనిలిచిననేగిన- నెఱుకగలిగి
వర్తనముచేయువాడెపో-బ్రహ్మమాని
భవ్యసిద్ధేశకలమశ్య-భవవినాశ!

19

సీ! రత్నాకరమునయో-రజలంబునిలిచిశు
ద్ధాంబువుల్ విరక్తి-నాకసమున
పరలిమేఘాకృతి-నర్నించుకరణి బో
ధానందసాగరం-బందువెలయు
పరమరసామృత-పర్వధారలదొప్ప
దోగుచుబ్రహ్మసా-ధుత్వమెరిగి

వద్యవద్యంబున - పరమసిద్ధేశుండు

మకుటమందున నొప్పు - మహిమగాంచి

తే! గీ! బ్రహ్మవిత్వానమకజ-భక్తుజ్ఞాన

కొట్టచున్వయవా రాసి-కుముదహితుడు

రమ్యగుణుడు రామస్వామిరచన జేసె

గ్రంథమియ్యదిస్థిశు - కరుణవెలయ!

102

శ్రీఆత్మబోధసిద్ధశ్లోకము

సంపూర్ణము.

అనుభవచికిత్సాదర్శనము.

మూడవకూర్పు మంచికాగితములు. సాగనినఆత్మ

యోగ్యింధమున జౌషధములనుచేయుగుట్టు బయలుపెట్టబడియున్నది ఏబది సంవత్సరములుగ లోకమునందేనేక ఫలములందు ఉపయోగింపబడి యనేకులను రక్షించిన బృహత్పత్ర వైద్యపండిత లోకరాజు వసంతపురం మునెయ్యగారి అనుభవములో వాడి గుణమిచ్చిన జౌషధములను కొంచెమయినను మరుగుపెట్టక బాలురు సహితము సమృద్ధముగా వివృతగిన జౌషధములనుజేయు పద్ధతులను వ్రాయబడినది.

యోపుష్టుకపు సహాయమున ఎంతమాత్రపు పార్థమిక వైద్యజ్ఞానము గలవారయినను తమంతటతామే జౌషధముల చేసికొనగలరని మానమృతము. యోగ్యింధమునందు సుమారు 500 పుటలు. 1800 చికిత్సలు చేయుటకు చక్కని తేనెలూకు తేటతెనుగు పద్యములు బాలరకు సహితము అర్థమగు నట్లు అచ్చటచ్చట కఠినపదములను తెలుగుటీకతోసహా వ్రాయబడినది.

ఈగ్రంథముందలి చికిత్సలలో నొక్కటియైనను గుణమునిశ్చయము తప్పినదని యజువుచేసిన సామ్యు వాఘనుయివ్వబడును. కల 2 8-0

వివృతి వివరముం జరి.

అనుభవచికిత్సాదర్శనము, వాడీనక్షత్రమాల మన్నగు గ్రంథములను రచించి జగత్పసిద్ధిగాంచిన లోకరాజు వసంతపురం మునెయ్యగ రిచే రచియింపబడినది.

ఈగ్రంథము మితిమీరి భుజించిన ప్రతివస్తువుననుకూలముగులనులేట తెలుగు పద్యములుగా వ్రాయబడినది అన్నివిధములైన గడ్డదనుసులు కూరికాయలు, పువ్విధములైన ఫలములు, అన్నిమాంసములు, విషపదార్థములు, తేలు, పాము, జెర్ర మొదలగు విషజంతువులు, చీమలు నల్లుల బొదలను తొలగించు పద్ధతులను కాపులేని మామిడి చెట్లను కాపునిచ్చుపద్ధతులను ఇది యవి యననే ప్రపంచమున సామాన్యముగ దొఱచు అన్నివస్తువులను పొర పొలున భుజించిన అన్నిటికిని విరుగులును ఈగ్రంథమున చక్కగ వర్ణింపబడినవి ఇట్టిగ్రంథము తెనుగుభాషలో దొరుకుటదుర్లభము ఈగ్రంథము వైద్యులకేగాక అందఱకును చాలాముఖ్యమైనదని మేము ఖండితముగా చెప్పగలము ఈగ్రంథరాజును అనేక గొప్పవైద్యులవల్ల ప్రతియింట నుండతగినదని పొగడ్తగాంచినది. ఇందు సుమారు 400 పద్యములుం గలవు, కల 0-8-0

- 94 - ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్తు, హైదరాబాదు.

